

Správa z aktivity

Názov aktivity:	Workshop: Od odpadu k hodnote
Termín realizácie:	24.09.2024
Miesto realizácie:	Hotel MIKADO, Hollého 11, Nitra
Cieľ aktivity:	prehľad o problematike odpadov (aj v poľnohospodárstve)
Účastníci za IZPI:	Ing. Katarína Tóthová, Ing. Mária Šášiková, PhD.
Prílohy:	Pozvánka, fotodokumentácia

Priebeh: CJ AKIS dostala pozvánku na podujatie „Od odpadu k hodnote“, ktoré organizoval Bioeconomy Cluster. CJ AKIS pozvánku prijala a zúčastnili sme sa skrz pracovného vyťaženia doobednej časti predmetného podujatia.

Podujatie otvoril Daniel Ács, ktorý privítal účastníkov a krátko odprezentoval ciele a míľniky projektu [BIOMODEL4REGION](#). Projekt BIOMODEL4REGIONS je trojročný projekt financovaný z programu Horizont Európa, ktorý sa začal v júli 2022 a potrvá do júna 2025. Jeho hlavným cieľom je podporiť zavádzanie inovatívnych modelov riadenia na lokálnej a regionálnej úrovni, aby sa dosiahli lepšie informované rozhodovacie procesy, zvýšila sociálna angažovanosť a podporili inovácie v biohospodárstve.

Projekt sa zameriava na:

- *Rozvoj regionálnych biohospodárskych stratégií.*
- *Vývoj nových biznis modelov, ktoré umožnia spotrebiteľom, priemyslu a verejným orgánom prejsť k environmentálne zodpovednému správaniu.*
- *Podporu inovácií pre miestnych aktérov s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu prostredníctvom bio-produktov a služieb s nízkou environmentálnou stopou.*

Projekt zahŕňa šesť pilotných regiónov z rôznych častí Európy, kde sa budú testovať a demonštrovať vyvinuté modely a stratégie. Jedným z regiónov je aj Slovenská republika.

Následne, v druhom vstupe, predstavila Anna Baňárová (Okresný úrad Nitra) ciele NSK v oblasti Programu odpadového hospodárstva. Vo svojom vstupe sa dotkla legislatívneho zastrešenia programu, záväzných cieľov programu odpadového hospodárstva, aktuálneho stavu odpadového hospodárstva a štatistikám pokrývajúcim počty jednotlivých druhov odpadov v NSK. Aktuálne máme v nitrianskom kraji 30 kompostární a 9 bioplynových staníc na spracovanie bioodpadu. Na spracovanie elektroodpadu je v kraji 6 autorizovaných zariadení a na spracovanie starých vozidiel 5. Dostatočné kapacity má NSK tiež v spracovaní stavebného odpadu (30 mobilných zariadení – drvičiek a triedičiek). Problematickými sa môžu stať napr. odpady z textilu, kedy legislatíva ráta s ich povinným zberom od roku 2025, kedy je nutné navýšiť kapacity jeho dotriedňovania a spracovania, nakoľko v rámci SR sú aktuálne len 2 zariadenia. Spomenula, že množstvo komunálneho odpadu má v rámci NSK narastajúcu tendenciu a je potrebné zlepšiť a zefektívniť jeho zber. Budovanie ďalších skládok je v rozpore s legislatívou EÚ, aj keď skládkovanie je zatiaľ najlacnejšou alternatívou nakladania s odpadmi.

Následovalo vystúpenie Miroslavy Masničákovej (MŽP SR) k problematike mechanicko-biologickej úprave odpadov (MBÚ). Podstatnou informáciou bolo transponovanie európskej legislatívy, ktorá zakazuje skládkovanie neupraveného odpadu. Realizácia sa stále v podmienkach SR odkladala, ale vyzerá to tak, že od roku 2025 sa stane realitou, že neupravený tovar na skládku ísť nemôže, čo značne navýši náklady na nakladanie s odpadom a prenesie sa to aj do poplatkov obyvateľov za odvoz odpadu.

Posledným vstupom v rámci doobedného bloku bolo vystúpenie Michala Bakytu, ktorý predstavil aktivity Ponitrianskeho centra obehového hospodárstva. 70 % odpadu sa podľa neho aktuálne v podmienkach SR recykluje a cca 30 % končí na skládkach. Dotkol sa opätovne témy MBÚ. Na základe nutnej úpravy zmesového odpadu pred jeho umiestnením na skládku sa bude platiť za odpady výrazne viac. Michal Bakyta taktiež prevádzkuje Ponitrianske združenie obcí pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi – teda, pôsobí nielen z pozície združenia obcí, ale aj ako zberná spoločnosť. Skonštatoval, že na základe analýz, ktoré vykonali v obciach patriacich pod združenie, približne až polovica odpadu, ktorá skončí v komunálnom odpade, je bioodpad. Cieľom obcí pre teda malo byť zabezpečenie korektného nakladania s bioodpadmi, ktoré zbytočne končia na skládkach. Cieľom Ponitrianskeho centra obehového hospodárstva v ďalšom období je vybudovanie kompostárne, dobudovanie novej optickej linky, dobudovanie zberných dvorov v obciach a vybudovanie Centra opätovného použitia.

Prvý blok bol ukončený panelovou diskusiou. V rámci diskusie bola rozoberaná problematika nárastu cien za odvoz odpadu od budúceho roka (2025), nejasné pokyny pre obce týkajúce sa MBÚ a nutnosti zahrnúť jeho cenu do ceny odvozu odpadu, či nejasné pokyny ohľadne textilného odpadu v súvislosti s jeho povinným zberom od roku 2025. Zo strany p. Bakytu bolo konštatované, nech sa starostovia radšej pripravujú na zavedenie MBÚ od budúceho roka. Bola zdôraznená aj úloha ZMOS-u v šírení informácií medzi obcami a zároveň nutnosť spolupráce aj v oblasti inovácií – napr. za pomoci využitia klastrov, ako podhubí pre inovácie.

Podujatie následne pokračovalo poobedným blokom s ďalšími rečníkmi. CJ AKIS sa skrz časovej vyťažnosti zúčastnilo podujatia len v doobedných hodinách.

Záver aktivity: Odpadové hospodárstvo je dôležitou témou, aj v súvislosti s poľnohospodárstvom (poľnohospodárske odpady). V tomto prípade sa, podobne, ako v prípade AKIS-u, spájajú viaceré témy, ktoré sú nadrezortné. Aj v prípade AKIS-u je potrebné v budúcnosti rozvinúť aktívnu spoluprácu s MŽP a venovať v ďalšom období pozornosť aj tejto problematike.

Súčasný systém spracovania odpadov je potrebné riešiť, nakoľko nie je udržateľný – nadmerná produkcia zmesového odpadu, ktorý končí primárne na skládke, nie je dobrá ani pre životné prostredie, ani pre rozpočet obcí a jej obyvateľov. Priemerný občan NSK vyprodukuje 205 kg zmesového odpadu ročne (DATAcube, 2024). Úlohami pre tvorcov politik by mali byť najmä: koordinácia/implementácia modelu odpadového hospodárstva v kraji, podpora vzdelávania a osvedy, zabezpečenie pozemkov pre kompostárne združení obcí, prispievanie k skvalitneniu infraštruktúry, zabezpečenie koncovky pre vytriedené druhy odpadu, vybudovanie centrálnej optickej linky na triedenie odpadov.

Vypracoval: Ing. Mária Šášiková, PhD.

dňa: 24.09.2024

Schválil: PaedDr. Dana Bierma, PhD.

dňa: